

Bijlage 6: Moeilijke woorden

Bij les 1 en 2

Antisemieten:	Vijanden van de Joden
Ariër:	Term die de nazi's gebruikten om mensen aan te duiden van het zogenaamd superieure (betere) Germaans ras. Het woord 'ariër' komt oorspronkelijk uit India en betekent 'nobele' of 'edele'. Volgens de nazi's vormden Germanen een apart ras, dat superieur was aan alle andere volken
Barak:	Verplaatsbaar, meestal houten gebouw (in de oorlog gebruikt in concentratiekampen)
Bar mitswa:	Jongen die met 13 jaar synagogaal 'man' wordt en de (eigen) verantwoordelijkheid voor de Tora-opdrachten op zich neemt
Bath mitswa:	Een meisje van twaalf jaar, die als een synagogaal 'volwassene' de (eigen) verantwoordelijkheid voor de Tora-opdrachten op zich neemt
Bonkaarten:	Bewijskaarten dat je recht hebt op iets, in de oorlog was er veel 'op de bon' : brood, meel, suiker...
BS:	Binnenlandse Strijdkrachten (verzetsbeweging in de oorlog)
Bunker:	Duitse benaming voor een 'vechthuis' , kazemat, een plek waar soldaten en wapens verborgen en beschermd konden worden voor vijandelijk vuur
Catastrofe:	Grote ramp. Sjoa betekent grote ramp of catastrofe
Concentratiekamp:	Kamp voor personen die door een regering of bezettende macht gevaarlijk worden gevonden, vooral in oorlogstijd. Auschwitz was een concentratiekamp voor Joden in de Tweede Wereldoorlog
Deportatie, deporteren:	Weg gevoerd worden, wegvoeren, naar een concentratie-kamp bijvoorbeeld
Deserteren:	Zich onttrekken aan militaire dienst

Bijlage 6

Vervolg

Emigreren:	Verhuizen naar het buitenland
Evacuatie, evacueren:	Weggaan, ontruimen wegens gevaar. Mensen de woonplaats laten verlaten voor hun veiligheid
Gaskamer:	Een gaskamer is een ruimte waarin met behulp van een giftig gas (meestal blauwzuur) mensen om het leven gebracht worden
Gedenkplaats:	Een plaats ter herinnering van iets
Gestapo:	De Gestapo, een Duits lettergreepwoord, gevormd uit Geheime Staatspolizei, was de politieke of geheime politie in Nazi-Duitsland (1933 - 1945)
Hebreeuws:	Een heel oude taal is die al eeuwenlang aan jonge Joodse kinderen werd/wordt geleerd
Holocaust:	De benaming voor de vernietiging van het Jodendom in Europa door de nazi's. Holocaustun betekent in het Grieks een geheel verbrande offergave: Joden gebruiken deze term liever niet. Het gaat immers hier over een offergave en zij kunnen zich niet vinden in de term dat zij als mensen geofferd worden
Identiteit:	Het zijn voor wie men zich uitgeeft. Iemands identiteit controleren: nagaan of hij is wie hij zegt dat hij is
Illegaal:	In strijd met de wet. In de Tweede Wereldoorlog: het verzet, de ondergrondse strijd
Inkwartiering:	Huisvesten. In de oorlog: soldaten in een huis van een gezin of in een school
Jodenster:	Davidster op een gele ondergrond die door de Joden in Nazi-Duitsland en in de bezette gebieden in WOII gedragen moest worden
Jodenvervolgning:	Een door de nazi's opgelegde actie om Joden het leven moeilijk te maken, actief te vervolgen en zelfs uit te roeien; Wat is Jodenvervolgning? Jodenvervolgning is het vervolgen, vermoorden en bang maken van het Joodse volk. Dat begon al in 1938
Keppeltje:	Klein hoofddeksel voor mannen dat hoort bij de Joodse godsdienst

Bijlage 6

Vervolg

Kristallnacht:	De nacht van 9 op 10 november 1938, een uitbarsting van Jodenhaat in Duitsland, waarin meer dan 250 synagogen in brand werden gestoken. Tienduizenden Joden werden opgepakt
Landverraders:	Mensen die het eigen volk, het eigen land verraad
Leefregels:	Normen en waarden
Legaal:	Wettelijk, wettig
Minachten:	Neerkijken op
Monotheïstisch:	Het monotheïsme (van het Grieks monos: één en theos: god) is de religieuze leer of filosofie die gelooft in het bestaan van één God, in tegenstelling met het polytheïsme dat in het bestaan van meerdere goden gelooft
NAZI:	Aanhanger van het nationaalsocialisme vb: de nazi's waren volgelingen van Hitler
NSB:	Nationaal Socialistische Beweging. Politieke partij die zich geen partij wilde noemen, omdat zij een hekel had aan partijen en democratie. Leider was Anton Mussert. De leden van de NSB hadden in het algemeen grote bewondering voor Adolf Hitler
Onderduiken:	Verstoppen voor de vijand
Onderdrukken:	Door overmacht in bedwang houden
Persoonsbewijs:	Document dat iedereen vanaf 1941 ter identificatie bij zich diende te dragen. Bij het aanvragen van een persoonsbewijs werd nagegaan of iemand van joodse afkomst was. Joden kregen een document met daarin een grote 'J' gedrukt
Propaganda:	Streven om voor een partij of een stelsel aanhangers te winnen
Radio Oranje:	Radiozender die vanuit Londen tijdens de WO II uitzond speciaal gericht op het bezette Nederland
Rijkskanselier:	Benaming van het Duitse staatshoofd. Van 1933 tot en met 1945 was Adolf Hitler Rijkskanselier van Duitsland

Bijlage 6

Vervolg

Sjoa of SHOA:	Letterlijk 'vernietiging'; de vervolging en moord op joden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het Hebreeuwse woord sjoa betekent letterlijk 'catastrofe' en 'vernietiging'. In de context van de Tweede Wereldoorlog wordt de systematisch uitroeiing van zes miljoen Joden bedoeld
Synagoge:	De synagoge is de plaats waar Joodse mensen, leren, onderwijzen en bidden in het Hebreeuws. Omdat de synagoge ook leerhuis is, en het Hebreeuws, konden/kunnen Joodse mensen zelf lezen in hun religieuze boeken en vroeg zelf schrijven
SD:	De Sicherheitsdienst (SD) is in 1931 opgericht als veiligheids- en inlichtingendienst van de SS
Sinaïverbond:	Verbond tussen het Joodse Volk en God op de berg Sinai
Sjabbat:	De sjabbat (Hebreeuws), is de wekelijkse rustdag in het Jodendom
Sjaloom:	Vrede
SS:	De Schutzstaffel (Nederlands: beschermingsafdeling), beter bekend onder de afkorting SS, of ook wel de Duitse Zwarthemden was een paramilitaire organisatie binnen de Duitse nazi-partij
Tora:	Het woord 'Tora' kan verschillende betekenissen hebben. In de meest beperkte betekenis van het woord worden er de Vijf Boeken van Mozes mee bedoeld maar Tora is ook:
Tora:	de eerste vijf boeken van de Bijbel worden 'de Tora' genoemd
Tora:	is ook 'de leer' van ...(de Tora)
Tora:	is ook 'leven naar de Tora'
'Tora 'rollen' :	Met de hand, op perkament, geschreven boekrollen. De Tora-rollen bevatten 'alleen' de eerste vijf boeken van de Bijbel
Traditie:	Gebruik van een grote groep mensen. Dat doet men daar al lang zo
Transport:	Vervoer

Bijlage 6

Vervolg

Valse papieren:	Paspoort of ander belangrijke documenten opzettelijk nagemaakt, of zo veranderd dat men er voordeel bij heeft
Vernietigingskamp:	Een vernietigingskamp (Duits: Vernichtungslager) was een concentratiekamp dat speciaal bedoeld was om zo veel mogelijk mensen te vermoorden
Verzet:	Tegenstand
Vogelvrij:	Buiten bescherming van de wet
Vorderen, gevorderd: hier:	Opeisen